

Extremism

Publicerad: 13 November 2011

Extremism är idag förmodligen ett av de ord som journalister, författare och politiker använder mest frekvent i samband med att islam diskuteras. Troligtvis var det händelserna den 11:e september 2001 som ledde till att ordet kom till att brukas så ofta då detta begrepp ger uttryck för så många inre känslor. Extremism är ett härlett ord, och det tycks vara så att de som använder det avser en person som befinner sig långt ifrån vad som menas vara normalt.

Detta virrvarr av olika terminologier är en betydande orsak till att människor inte kan ses öga mot öga. Det är vad som förändrar saklig dialog till vildsint bråk där ingen part lyssnar till den andre. Detta gäller särskilt ordet "extremism", eftersom det är ett försök ifrån den som använder det till att definiera saker ifrån ett eget perspektiv.

Att se sig själv som balanserad

De flesta ser sig själva som balanserade och måttfulla. Måttfullhet är i sig en symbol för balans och kraft och en eftersökt kvalitet som alla människor uppskattar. Den stora vinsten ligger i en medelväg mellan två ytterligheter. Detta var Aristoteles åsikt och den har bekräftats av lärde inom islam som Ibn Taymiyyah (1263–1328) och Ibn al-Qayyim (1292–1350) med flera. Detta är likaså en av de betydelser av "ett mittens samfund" som nämns i Koranen:

Och Vi har gjort er till ett mittens samfund... [1]Koranen, al-Baqarah: 143

Ser du dig själv som en person som företräder måttfullhet följer det naturligt att du också kan kategorisera och positionera andra människor utifrån din egen måttfullhet – denne är till höger, denne är till vänster, denne är långt till vänster, denne är en extremist och denne är moderat.

Denna "förmåga" att kunna kategorisera andra människor kan vara ett resultat av ens egna överdriva uppfattning om att själv vara den som ser saker och ting utifrån ett neutralt perspektiv då ens egna hållning blir det kriterium som används för att bedöma andra människor. Det kan också ses som ett försök till att diktera för andra hur man tänker utan att ge dem en chans att uttrycka deras åsikt.

Olika kategorier av måttfullhet

Det finns människor som är naturligt benägna mot balans och måttfullhet, vilket är en mycket värdefull kvalitet att ha välsignats med. Lärde har alltid ansett att integritet är en av de högsta dygderna. Denna egenskap kännetecknas av harmoni och balans mellan en persons impulser så att en impuls inte åsidosätter en annan. Detta uppnås under förnuftets kontroll, så att när detta sker, uppstår en balans mellan förnuftets diktat och en persons beteende.

I motsats till denna grupp finns även de som är benägna mot att ha ett starkt personlighetsdrag som övervinner de andra, exempel på detta kan vara vrede eller lust. De kan därmed inte upprätthålla en balans mellan förnuft och impuls. Ibland utövar förnuftet en styrande kontroll över

impulser, och ibland är det tvärtom. Denna avsaknad av balans kan leda dessa människor till ett tankesätt som är långt ifrån måttligt.

En persons temperament har en direkt inverkan på de val, både teoretiska och praktiska, som görs genom livet, såvida inte personen kontrolleras av en större kraft utifrån. Resultatet av detta är att du finner en persons åsikter, val och övergripande sätt att leva relaterade till varandra, eftersom de härstammar från samma källa.

Lyckligtvis faller de flesta människor inom ramen för rättvisa och måttlighet i alla vardagliga göromål då det är på detta sätt som människan är skapt. Måttlighetens domäner är inte alls begränsade utan är i själva verket allmänna ramar som omfattar många kategorier av människor. Det återstår dock att påpeka att den naturliga balans som de flesta människor åtnjuter inte är mer än förmågan att acceptera sanningen och att påverkas av den. Denna typ av beredskap är emellertid inte till någon nytta om den inte har en gudomlig vägledning inneboende.

Av denna anledning ser vi i Koranen att uppenbarelsen liknas vid ett regn och den person som är öppen för vägledning liknas vid en bördig jord. I ett än mer specifikt exempel ser vi en liknelse om ett ödmjukt hjärta och bördig jord, och ett ligkiltigt hjärta och öde land.

Gud säger:

Är det inte tid att de troende ödmjuka sig i sina hjärtan inför Gud och den sanning som har uppenbarats, så att de inte blir som de som förr fick del av uppenbarelsen, men vars hjärtan med tiden hårdnade tills de – många av dem – återföll i trots och olydnad [mot Gud]?

Direkt därefter säger Gud:

Tänk på hur Gud skänker nytt liv åt torr och död jord! Ja, Vi har klargjort [Våra] budskap för er för att ni skall använda ert förstånd. [2]Koranen, al-Hadid: 16-17

Ibn Kathīr (1301-1373) säger i hans kommentar av Koranen:

I denna vers finns ett tecken på att Gud gör hjärtan som härdats mjuka, att Han vägleder dem som är förvirrade när de kommit vilse och att han lindrar nöd efter tider av svårighet.

Abu Musa al-Ash'ari berättar att profeten Muhammed (över honom vare Guds frid och välsignelser) sade:

Vad Gud sände mig med i form av vägledning och kunskap är likt ett rikligt regn som faller mot marken. En del av marken är ren och bördig, så när regnet träffar den ger den ifrån sig rikligt av gräs och bete, och om detta land är tomt på vegetation tar det till sig vattnet så att Gud gynnar människor med det. De dricker det, ger det till sina djur och använder det i jordbruket. Annan mark är dock platt och karg; det håller varken vattnet eller producerar betesmark.

Den första typen av mark är likt den som har förståelse för religionen och drar nytta genom det som Gud sänt till mig; så han lär sig och lär andra. Den andra marken är som den som inte ägnar någon uppmärksamhet och vägrar acceptera den vägledning som Gud sänt till mig. [3]Sahīh al-Bukhari (77), Sahīh Muslim (4232), Musnad och Ahmad (18.752)

Måttfullhet bygger på två fundament

Detta leder oss till slutsatsen att balans och integritet bygger på två fundament:

- Att hålla sig till sanningen som kommer från Gud och Hans sändebud (må Guds frid och välsignelser vara över honom) och att tillämpa de uppenbarade lärorna i livets alla skeenden, stora som små.
- Den inneboende kvalitet i varje människa som gör henne mottaglig inför att acceptera denna sanning.

Uppenbarelsen är ljuset och den person som är redo att ta emot dess vägledning är den lampa från vilken ljuset strålar. Enligt en tolkning som Ibn Kathîr nämner är det därför Gud säger:

Gud är himlarnas och jordens ljus. Hans ljus kan liknas vid en nisch där en lykta står. Lyktan är [omsluten] av glas och glaset lyser med en stjärnas glans. [Det är en lykta] tänd [med olja] från ett välsignat träd, ett olivträd som varken tillhör öst eller väst och vars olja nästan lyser utan att eld har rört vid den. Ljus över ljus! Gud leder till Sitt ljus den Han vill och därför framställer Han liknelser för människorna. Gud har kunskap om allt. [4]Koranen, al-Nur:35

Uppenbarelsen är regnet och den person som har viljan att acceptera den är som en fertil jord. Denna liknelse kan återfinnas även i andra texter utöver de som vi nämnt. Detta innebär att gudomlig uppenbarelse från Koranen och profetens (över honom vare Guds frid och välsignelser) sätt att leva (sunnah) är den verkliga måttstocken att döma saker i ljuset av. De personer som bär Lagen på detta sätt är i varje generation de människor som verkligen är balanserade och måttfulla. Detta framgår av följande profettradition:

Denna kunskap bärs i varje generation av människor av måttfullhet som förkastar de okunnigas felaktiga tolkningar, de påstående som kommer från de som följer falskhet och fanatikens snedvridning. [5]Se al-Tamhîd (1/59)

Detta är tydligt och klart, och det finns många texter av samma innebörd. Detta visar likaså att de människor som är rättvisa, balanserade och måttfulla är de som är vägleda av Koranens och profettraditionernas ljus till vilka alla frågor förs tillbaka.

Islams syn på extremism

Extremism av alla slag är de undantag som bekräftar regeln och det är därför som profeten varnar för extremism. Ibn 'Abbas (618–687) har berättat att profeten Muhammed sade:

Håll er borta från extremism i religionen, för de som kom före er gick enbart under på grund av deras extremism i religionen. [6]Sunan al-Nasa'i (3.007)

Extremism är i en islamisk kontext ett avvikande sätt att förstå den islamiska läran eller att tillämpa den, trots att vissa av dessa extremister kan lägga fram deras argument utifrån en islamisk hållning eller motiveras av känslor grundade i religionen.

Profetens följeslagare var det rättvisa och måttfulla folket som var som ett vittne över mänskligheten. De som går till ytterligheter eller faller i extremism måste ledas tillbaka till följeslagarna

exempel, likväl som de som faller i försummelse och negligens.

Fotnoter:[+]

Fotnoter:

↑1 Koranen, al-Baqarah: 143

↑2 Koranen, al-Hadid: 16-17

↑3 Sahîh al-Bukhari (77), Sahîh Muslim (4232), Musnad och Ahmad (18.752)

↑4 Koranen, al-Nur:35

↑5 Se al-Tamhîd (1/59)

↑6 Sunan al-Nasa'i (3.007)